

عنوان مقاله:

اهمیت خدمات اکوسیستم آبخیز با تاکید بر نقش تولید رواناب و کاهش فرسایش

محل انتشار:

مجله انسان و محیط زیست، دوره 20، شماره 3 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 19

نویسندگان:

انثا قابل نظام - کارشناسی ارشد مهندسی آبخیزداری، دانشکده کشاورزی و منابع طبیعی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران

رئوف مصطفی زاده - دانشیار گروه منابع طبیعی، دانشکده کشاورزی و منابع طبیعی و عضو پژوهشکده مدیریت آب، دانشگاه محقق اردبیلی

اباذر اسمعیلی عوری - استاد گروه منابع طبیعی، دانشکده کشاورزی و منابع طبیعی و عضو پژوهشکده مدیریت آب، دانشگاه محقق اردبیلی

زینب حزباوی - استادیار گروه منابع طبیعی، دانشکده کشاورزی و منابع طبیعی و عضو پژوهشکده مدیریت آب، دانشگاه محقق اردبیلی

خلاصه مقاله:

زمینه هدف: با افزایش سریع جمعیت انسانی و مصرف بیش از حد منابع طبیعی، تقاضا برای خدمات اکوسیستم از ظرفیت تامین آن ها فراتر رفته است. خدمات اکوسیستم مزایا و منافع هستند که به طور مستقیم و یا غیرمستقیم بر رفاه انسان اثر می گذارند. با توجه به این که خدمات اکوسیستم، سامانه های طبیعی و جامعه بشری را به هم متصل می کنند، لذا برای رونق اقتصادی، رفاه و ادامه حیات بشر ضروری هستند. روش بررسی: در مقاله حاضر به تبیین خدمات اکوسیستم آبخیز و با تاکید بر مسائل مرتبط با تولید رواناب و کاهش فرسایش در حوزه آبخیز پرداخته شده است. ضمن مرور کاملی از مطالعات انجام شده با اهداف مختلف، طبقه بندی انواع خدمات اکوسیستم، رویکردهای مورد استفاده در ارزیابی این خدمات مورد بررسی قرار گرفته است. در ادامه به چارچوب ارزیابی اکوسیستم هزاره (MEA) در رابطه با تعامل بین خدمات اکوسیستم و رفاه انسان پرداخته شده است. هم چنین ارتباط مدیریت آبخیز با بهبود خدمات اکوسیستم بحث شده است. مدل های مورد استفاده در برآورد خدمات اکوسیستم اشاره شده و در نهایت جمع بندی در خصوص نقش و اهمیت رواناب و کاهش فرسایش در خدمات اکوسیستم به عنوان یکی از مولفه های مهم پاسخ آبخیز صورت گرفته است. یافته ها: نتایج حاصل از مرور منابع نشان داد که اکثر مطالعات مرتبط فقط روی تعداد معدودی از خدمات اکوسیستم متمرکز شده اند و بررسی جایگاه تولید رواناب و کاهش فرسایش و تنظیم آن به عنوان یک خدمت اکوسیستم در این مطالعات چندان مشهود نیست. بحث و نتیجه گیری: با توجه به این که مسئله رواناب و فرسایش در جهان و به ویژه ایران یک مسئله جدی است، بنابراین اقدامات شناسایی عوامل، کنترل و حفاظت از مناطق مستعد تولید رواناب، رسوب و فرسایش از مهم ترین وظایف و اقدامات ملی در کشور است. بر این اساس می توان با گسترده تر کردن مطالعات و تحقیقات و ارائه روش هایی برای کمی نمودن و پیش بینی خدمات اکوسیستم مبتنی بر خدمات تنظیمی رواناب و کاهش فرسایش به اولویت بندی و پهنه بندی مناطق مستعد رواناب و فرسایش برای تبیین راهبردهای مدیریتی و بازدارندگی کمک شایانی نمود.

کلمات کلیدی:

ارزیابی کمی، تخریب، تولید آب، عملکرد اکوسیستم، مهار فرسایش

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1871949>

